

Offentliggjort d. 19. juni 2010

Længstlevendes rettigheder, når førsteafdøde havde særeje[©]

*Af advokat (L) Bodil Christiansen og
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen*

www.v.dk

Spørgsmål

På grund af arvelovens gentagne ændringer har jeg nu henvendt mig til en lokal advokat om mit og min mands testamente. Han mener, at en tilpasning af testamentet er nødvendig.

Sagen er kort, at jeg har ægtepagt, og hus og alle værdier står i mit navn, og børnene har ved arv særeje.

Da vi for 15-20 år siden oprettede et testamente, var aftalen, at min mand, dersom jeg dør før ham, skulle have fuld rådighed over alt, så længe han lever (han har et barn udenfor ægteskab).

Nu siger advokaten, at vores testamente **ikke** kan udlægges (fortolkes) på den måde, og at vores ønske om min mands fulde rådighed over boet **ikke** kan lade sig gøre. Kan dette være korrekt?

Børnene skal så involveres i noget formynderi, så min mand kan blive boende i huset til leje med rådighed over formuens renteafkast.

Kan man **ikke** selv bestemme over, hvad man ejer?

Offentliggjort d. 19. juni 2010

Sagen kører i øjeblikket, så jeg vil være taknemmelig over en god løsning og hurtigt svar.

Venlig hilsen og på forhånd tak

N.B.

87 år

Svar

Jeg vil indledningsvist oplyse, at jeg ikke har mulighed for at rådgive Dem vedrørende Deres testamentsforhold. En sådan rådgivning kræver et nærmere kendskab til de dokumenter, som måtte være udarbejdet, dvs. ægtepagt, testamente m.v., samt til Deres og Deres mands familieforhold og formueforhold. Jeg vil derfor foreslå Dem at drøfte sagen igennem igen med Deres advokat med henblik på at finde den løsning, der passer Dem og Deres mand bedst.

Helt overordnet vil jeg dog bemærke, at der kan være flere problemer i Deres sag, som De efter min opfattelse bør være opmærksom på og tage hånd om.

For det første er selve den omstændighed, at De har særeje, ikke ensbetydende med, at Deres mand ikke arver efter Dem på traditionel vis. Eller med andre ord: Hvis De falder bort som den første, vil Deres mand have krav på at modtage arv efter Dem. Som udgangspunkt vil Deres mand have krav på at modtage halvdelen af Deres formue. Det gælder, selv om De har særeje. De kan dog bestemme i et testamente, at Deres mands arv efter Dem skal reduceres til tvangsarven. I så fald vil han kun arve 1/8 af arven efter Dem. Endvidere kan Deres mand give helt afkald på arv. I så fald arver han ingenting.

For det andet gælder, at Deres mand ikke kan overtage boet efter Dem til uskiftet bo. Det skyldes, at Deres formue er fuldt ud særeje. Ved Deres bortgang skal dødsboet altså skiftes med det samme, og Deres mand vil modtage arv efter de ovennævnte regler.

Hvis De ønsker, at Deres mand på den ene side skal have rådighed over hele arven efter Dem i hans levende live, men at han på den anden side skal dø uden formue, alt med

Offentliggjort d. 19. juni 2010

henblik på at afskære arv til Deres mands barn udenfor ægteskab (særlivsarving), kan den model, som Deres advokat har foreslået, være en farbar fremgangsmåde. Det betyder, at Deres børn får formuen, men på én og samme tid, at Deres mand får retten til at råde over huset i hans levende live, ligesom han kan oppebære afkast af formuen, dvs. renter, aktieudbytter m.v., i hans levende live. Når Deres mand til sin tid falder væk, bortfalder disse rettigheder til at råde over boligen, oppebære renter m.v., og Deres børn får herefter fuld rådighed over den formue, som De har efterladt Dem. Modellen er ikke ukompliceret, ligesom der bør tages højde for de skattemæssige konsekvenser for Deres mand.

Med den nye arvelov blev der endvidere som noget *nyt* indført regler om en såkaldt "successionsrækkefølge". Det betyder, at arvelader – altså Dem – i et testamente kan bestemme, at først skal arving A arve. Når arving A dør, skal arven overtages af arving B – og så fremdeles. Også her gælder, at modellen ikke er helt ukompliceret, og forudsætter, at en række betingelser er opfyldt. Og det bør overvejes nøje, hvorledes og i hvilket omfang hver enkelt arving kan disponere over arven.

Personligt har jeg den opfattelse, at parterne som regel står sig bedst i længden ved at vælge en enkel model med kendte konsekvenser, alt efter princippet "Keep it simple". Store, forkromede løsninger, hvor man forsøger at forudse og tage højde for problemstillinger, der ligger langt ud i fremtiden, viser sig alligevel ofte utilstrækkelige over tid af den simple årsag, at mangt udvikler sig på en anden måde end planlagt.

Mit forslag er derfor som et yderligere alternativ at overveje at efterlade en så stor arv til Deres mand, at han er sikret på rimelig måde, alt efter de almindelige arveregler. Hvad han herefter til sin tid måtte efterlade sig, skal til den tid fordeles mellem hans børn, herunder også barnet født udenfor ægteskab (særlivsarvingen). Ønsker Deres mand at reducere arven til sin særlivsarving, kan han i et testamente bestemme, at særlivsarvingens arv skal reduceres til tvangsarven, dvs. $\frac{1}{4}$ af den arv, som arvingen normalt ville have modtaget. Arven kan herudover reduceres til højst 1 mio. kr., hvis dette beløb er mindre end tvangsarven beregnet efter "1/4-reglen".

For nu at vende tilbage til Deres sidste spørgsmål er sagen altså den, at De i Deres levende live som udgangspunkt kan disponere frit over Deres formue. De bestemmelser,

Offentliggjort d. 19. juni 2010

som De træffer i Deres testamente vedrørende fordelingen af arven efter Dem, skal derimod respektere de gældende arveretlige regler.

— o —